

KYSELYLOMAKE: FSD3526 TIEDE MAAILMANKUVISSA JA ARKIAJATTELUSSA 2019-2020
QUESTIONNAIRE: FSD3526 ROLE OF SCIENCE IN FINNISH WORLDVIEWS AND EVERY-
DAY THINKING 2019-2020

Tämä kyselylomake on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Kyselylomaketta hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

This questionnaire forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the questionnaire is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

Detta frågeformulär utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om frågeformuläret är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Tutkimus maailmankuvista

Kutsu tutkimukseen

Kutsumme Sinut tutkimukseen, joka kartoittaa suomalaisten tiedettä arvostavia maailmankuvia. Tutkimus on osa Helsingin yliopistoon toteutettavaa väitöstutkimusta, jonka rahoittaa Suomen Kulttuurirahasto.

Kiitos siitä, että perehdyt vastaajille tarkoitettuun tietoon. Tämän sivun huolellinen lukeminen on tärkeää, jotta voit tehdä päätöksen osallistumisestasi.

Tietoa tutkimuksen osallistujalle

1. Tutkimuksen tarkoitus

Tutkimuksen tarkoitus on lisätä ymmärrystä tieteen merkityksestä suomalaisille. Tutkimus kartoittaa, millaisia maailmankuvia ja uskomuksia tieteen arvostamiseen liittyy.

2. Mitä minun tarvitsee tehdä?

Tutkimus koostuu yhdestä internetkyselystä. Kyselyn täyttäminen vie noin 30 minuuttia. Osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Vaikka päättäisit osallistua tutkimukseen, voit keskeyttää vastaamisen milloin vain kertomatta syytä.

3. Kerätyt tiedot ja tietojen säilytys

Tutkimuksessa ei kerätä suoria tunnistetietoja, kuten nimiä. Käsittelemme tietoja EU:n yleisen tietosuojasetuksen (GDPR) mukaisesti. Aineisto säilytetään suojatulla levyasemalla. Aineistoa voidaan käyttää jatkotutkimukseen. Monivalintakysymyksillä kerätty anonyymi tieto voidaan tallentaa yhteiskunnalliseen tietoarkistoon tieteen avoimuuden edistämiseksi. Ainoastaan tutkimuksen toteuttavilla tutkijoilla on pääsy antamiisi avoimiin vastauksiin, ja ne tuhotaan viimeistään 1.1.2026.

4. Mitä hyötyä osallistumisestani on?

Osallistumisesi tutkimukseen lisää tietoa nyky-suomalaisten maailmankuvista. Erityisesti vastaukset avoimiin kysymyksiin ovat tärkeitä tämän kannalta. Vastausten avulla tutkimme, miten tieteen arvostaminen liittyy erilaisiin käsityksiin maailmasta.

5. Mitä tutkimustuloksille tapahtuu?

Vastauksesi koodataan ja yhdistetään muiden antamiin vastauksiin analyysia varten. Tulokset voidaan julkaista tutkimusartikkeleina sekä muina julkaisuina, ja niitä voidaan hyödyntää konferenssiesitelmissä. Tutkimuksen tietoja ei käytetä tavalla, joka mahdollistaisi yksittäisten vastaajien tunnistamisen.

6. Kuka on arvioinut tutkimuksen eettisyyden?

Helsingin yliopiston ihmistieteiden eettisen ennakkoarvioinnin toimikunta on antanut lausunnon tutkimuksen eettisyydestä. Tutkimus on suunniteltu yliopiston eettisten suositusten mukaisesti.

Arvostamme kutsun lukemiseen käyttämäsi aikaa. Halutessasi voit kysyä lisätietoja minulta sähköpostitse: [yhteystiedot poistettu] . Tutkimuksen tietosuojaselosteen löydät [täältä](#).

Parhain terveisin,

Roosa Haimila, FM, uskontotieteen tohtorikoulutettava
Helsingin yliopisto
Humanistinen tiedekunta
Kulttuurien osasto
[yhteystiedot poistettu]

Voit ottaa yhteyttä myös väitöstutkimukseni ohjaajaan, yliopistonlehtori, FT Teemu Tairaan: [yhteystiedot poistettu]

Suostumus tutkimukseen

- Vahvistan, että olen lukenut tutkimuksen osallistujille tarkoitetun tiedon.
- Ymmärrän, että monivalintakysymyksillä kerätty anonymi tieto voidaan tallentaa tietoaarkistoon, jossa se on muiden tutkijoiden käytettävissä.
- Suostun osallistumaan tähän tutkimukseen.

Avoimet kysymykset

Seuraavaksi kysymme sinulta 1-2 kysymystä seuraavista teemoista: ihmisen alkuperä, kärsimys, elämän rajallisuus ja maailman alkuperä.

Olemme kiinnostuneita aiheisiin liittyvistä näkemyksistäsi. Kysymyksiin ei siis ole oikeita tai vääriä vastauksia. Kuulemme mielellämme myös pohdintaasi.

Käsitykset omasta alkuperästä 1/2

K1: Suomalaisilla on useita käsityksiä siitä, miten ihmisen tietoisuus on syntynyt. Myös tiedeyhteisöissä kiistellään tästä kysymyksestä.

Millaisia käsityksiä sinulla on tietoisuutemme syntymisestä? (Yksilö- tai lajitasolla.) *

Käsitykset omasta alkuperästä 2/2

K2: Tutkimusten mukaan ihmiset ja simpanssit polveutuvat yhteisistä esivanhemmista. Nämä esivanhemmat elivät vielä niinkin hiljattain kuin noin viisi miljoonaa vuotta sitten.

Pyydämme sinua kuvailemaan, miten ihmisellä ja simpanssilla voi olla yhteiset esivanhemmat. *

Käsitykset kärsimyksestä 1/2

Seuraavaksi pyydämme sinua kertomaan kärsimykseen liittyvistä näkemyksistäsi.

K3: Miksi pahoja asioita (esim. vakava sairaus) tapahtuu joillekin ihmisille enemmän kuin toisille? *

Käsitykset kärsimyksestä 2/2

K4: Miksi elämässämme mielestäsi on kärsimystä? *

Käsitykset kuolemasta 1/1

Seuraavaksi kysymme kuolemaan liittyvistä näkemyksistäsi.

K5: Mitä meille (ihmisille) mielestäsi tapahtuu kuoleman jälkeen? *

K6: Onko yksittäisen ihmisen olemassaolo mielestäsi ajallisesti rajallinen vai rajaton? (Voisitko kertoa meille, miksi ajattelet näin?)

Käsitykset maailmankaikkeuden alkuperästä 1/1

Ennen tieteeseen liittyviä monivalintakysymyksiä kysymme sinulta vielä maailmankaikkeuden alkuperästä.

K7: Nykykeskustelussa on esitetty useita näkemyksiä maailmankaikkeuden synnystä.

Miten näet maailmankaikkeuden saaneen alkunsa? *

Tiedekäsitykset 1/2

Pyydämme sinua arvioimaan tieteeseen liittyviä väitteitä.

K8a. Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?

Asteikolla 1-5, kun 1 = täysin eri mieltä, ja 5 = täysin samaa mieltä. *

Tiede kertoo miten voimme tietää, mikä on totta.

Tiede lisää tarkoituksen ja merkityksen tunnetta elämässäni.

Tieteellinen tutkimus vahvistaa omaa identiteettiäni.

Tiede selittää maailman ilmiöitä.

Tiede antaa minulle kokemuksen, että elämäni on hyödytön.

Tiede antaa elämälleni suuntaa.

Tiede tekee elämästäni arvokkaamman.

Tiede motivoi minua.

Tiede vaikeuttaa oman elämäni ymmärtämistä.

Tiede vaikeuttaa oman olemassaoloni ymmärtämistä.

Tiede ja tutkimus lisäävät kokemustani siitä,
että elämälläni on merkitystä.

K8b. Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?

Asteikolla 1-5, kun 1 = täysin eri mieltä, ja 5 = täysin samaa mieltä. *

Tieteellinen tutkimus on epäoleennaista moraaliselle päätöksenteolle.

Arvioin ihmisten moraalista luonnetta tieteen avulla.

Tiede tarjoaa aineksia moraalisiin näkemyksiini.

Tiede tarjoaa minulle kehikon, jolla arvioida ihmiskunnan toimia.

Tiede tarjoaa minulle kehikon, jolla arvioida omia toimiani.

Tieteellinen tutkimus kertoo minulle, miten meidän tulisi toimia.

Tiede kertoo minulle, mikä on hyvää ja pahaa.

Tiede auttaa arvioimaan, onko ihmiskunta onnistunut vai epäonnistunut.

Tiede kertoo meille, mikä on arvokasta.

Tiedekäsitykset 2/2

Tällä sivulla pyydämme arvioimaan väitteitä, jotka koskevat tieteen merkitystä ihmiselle.

K9a. Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?

Asteikolla 1-5, kun 1 = täysin eri mieltä, ja 5 = täysin samaa mieltä. *

Tieteellinen tutkimus vähentää toivoa ihmisen kuolemattomuudesta.

Tieteellinen tutkimus vähentää toivoa tietoisuuteni säilymisestä kuoleman jälkeen.

Tiede mahdollistaa elinikäni pitkittämisen.

Tiede antaa toivoa siitä, että läheiseni voivat välttää kuoleman.

Tiede antaa toivoa siitä, että voin itse välttää kuoleman.

Tieteellinen tutkimus tarjoaa tunteen omasta jatkuvuudestani kuoleman jälkeen.

Tiede mahdollistaa sen, että oleni säilyy kuolemani jälkeen.

K9b. Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?

Asteikolla 1-5, kun 1 = täysin eri mieltä, ja 5 = täysin samaa mieltä. *

Koen, että tiede yhdistää minut sukupolvien ketjuun.

Koen, että tiede yhdistää minut osaksi eläinkuntaa.

Koen, että tieteellinen tutkimus kiinnittää minut ihmiskuntaan.

Koen, että tiede yhdistää minut luonnon kiertokulkuun.

Tiede lisää kokemustani olemassaolon rajallisuudesta.

Tiede lisää sen todennäköisyyttä, että minut muistetaan kuolemani jälkeen.

Tiede tarjoaa minulle kunnioittavan ihmettelyn kokemuksen (ns. ”awe-kokemuksen”).

Koen, että tiede erottaa minut ihmiskunnan muusta historiasta.

Tiede saa minut tuntemaan itseni osaksi maailmankaikkeutta.

Tiede saa minut tuntemaan itseni osaksi jotain muuta kokonaisuutta, mitä:

K10: Voisitko kertoa lyhyesti, millaista tiedettä ajattelit vastatessasi kysymyksiin?

Maailmankuvamittari ja taustatiedot

Pyydämme sinua vielä vastaamaan monivalintakysymyksiin maailmankuvastasi. Lisäksi kysymme sinulta muutaman yleisluontoisen taustatiedon.

Lopuksi voit osallistua arvontaan ja näet tutkimuksen vastaajille tarkoitetun tiedon.

Maailmankuvamittari 1/2

K11: Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä? Asteikolla 1-5, kun 1 = täysin eri mieltä, ja 5 = täysin samaa mieltä. *

- Maailma on oikeudenmukainen paikka.
- Kaikella on tarkoituksensa.
- Ihmisillä on pääosin hyvät tarkoitukset.
- Ihmiset saavat lopulta ansionsa mukaan.
- Ihmisen olemus säilyy hänen kuolemansa jälkeen.
- Elämäntapahtumat ovat satunnaisia siinä mielessä, ettei niillä ole tarkoitusta.
- Ihmisen mieli on jokseenkin erillinen kehon toiminnasta.
- Ihmisellä on sielu.
- Ihmisellä on vapaa tahto, joka ei riipu hänen kehostaan.
- Riittävän kehittynyt koneäly voisi periaatteessa ajatella kuten ihminen.
- Uskon kohtaloon.
- Uskon kuolemanjälkeiseen elämään.
- Tapahtumilla on Jumalan määräämä tarkoitus.

Seuraavaksi esitämme ihmisiin liittyviä väitteitä. Niillä tarkistamme, että vastaajat lukevat ohjeet huolellisesti. Pyydämme sinua jättämään kysymyksen K12 vaihtoehdot tyhjiksi ja siirtymään seuraavalle sivulle.

K12: Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä? Asteikolla 1-5, kun 1 = täysin eri mieltä, ja 5 = täysin samaa mieltä. Pyydämme jättämään vaihtoehdot tyhjiksi ja siirtymään seuraavalle sivulle.

- Suurin osa ihmisistä pyrkii noudattamaan kultaista sääntöä (tee kuten haluaisit itsellesi tehtävän).
- Jokaisella ihmisellä on ainutlaatuinen persoonansa.
- Ihmiset ovat pitkälti oman onnensa seppiä.
- Enemmistö ihmisistä livahtaisi elokuvateatteriin maksamatta, jos ei jäisi siitä kiinni.
- Ihmiset puhuvat usein totta silloinkin, kun se ei hyödytä.
- Menestyksemme elämässä riippuu pitkälti tekijöistä, joihin emme voi vaikuttaa.
- Enemmistö ihmisistä voi hallita sitä, mitä heidän elämässään tapahtuu.
- Suurin osa meistä pysähtyisi auttamaan ihmistä, jonka auto on hajonnut tienposkeen.
- Ihmiset käyttäytyisivät vastuullisemmin, jos heidän elinolosuhteensa kohenisivat.

Halutessasi voit kommentoida vastauksiasi tähän:

Maailmankuvamittari 2/2

Seuraavaksi pyydämme sinua arvioimaan luontoa koskevia väitteitä.

K13: Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä? Asteikolla 1-5, kun 1 = täysin eri mieltä, ja 5 = täysin samaa mieltä. *

Luonto on elävä olento.

Jokin suurempi voima loi maapallon ja elävät olennot (eläimet, kasvit) ja vaikuttaa näihin edelleen.

Jokin suurempi voima loi maapallon ja elävät olennot (eläimet, kasvit), muttei enää vaikuta näihin.

Jumala loi maapallon ja elävät olennot (eläimet, kasvit).

Maapallon ja elävien olentojen (eläimet, kasvit) synty on pelkästään fysikaalisten tapahtumien ketju.

Ihminen on kehittynyt muista, varhaisemmista eläinlajeista.

Luonnonvalinnan seurauksena heikot yksilöt karsiutuvat populaatiosta.

Luonnonvalinnan tarkoitus on karsia heikot yksilöt populaatiosta.

Elämme todennäköisimmin jonkun toimijan (kuten koneällyn) luomassa todellisuudessa.

Luonto ylläpitää tasapainoa itsesäätelyllä.

Kaikki maailmassa koostuu materiasta tai palautuu materiaan/energiaan.

Eläinlajit voivat muuttaa biologisia ominaisuuksiaan selviytyäkseen.

Maailmassa on jokin tarkoituksellinen voima (esim. elämänvoima).

Kaikki ihmiset koostuvat samasta materiasta (esim. aine/energia, tähtipöly).

Kaikki ihmiset on tehty samasta materiaalista (esim. aine/energia, tähtipöly).

Halutessasi voit kommentoida vastauksiasi tähän:

Ennen taustatietoja kysymme sinulta vielä yhden tieteeseen liittyvän kysymyksen.

K14: Mitä mieltä olet seuraavista tieteeseen liittyvistä näkemyksistä? Asteikolla 1-6, kun 1 = täysin eri mieltä, 6 = täysin samaa mieltä. *

Tiede tarjoaa meille paremman ymmärryksen maailmankaikkeudesta kuin uskonto.

”Demonien riivaamassa maailmassa tiede on kynttilä pimeydessä.” (Carl Sagan)

Rationaalisesti voimme uskoa vain siihen, mikä on tieteellisesti todistettavissa.

Tiede kertoo kaiken tarvittavan siitä, mistä todellisuus koostuu.

Kaikki ihmisten kohtaamat haasteet voidaan ratkaista tieteellä.

Tieteellinen metodi on ainoa luotettava polku tietoon.

Tieteellinen tieto on ainoaa todellista tietoa, jota meillä voi olla.

Tiede on inhimillisen kulttuurin arvokkain osa.

Tiede on tehokkain keino saavuttaa totuus.

Tutkijoita ja tiedettä tulisi kunnioittaa enemmän nyky-yhteiskunnassa.

Voit halutessasi kommentoida vastauksiasi tähän:

Taustatiedot

Tämä on kyselyn viimeinen sivu. Toivomme sinun vastaavan taustatietoja kartoittaviin kysymyksiin, jotta voimme tarkastella näiden mahdollista yhteyttä vastauksiin.

K15: Mikä on sukupuolesi? *

- Nainen
- Mies
- Muu / En halua vastata

K16: Minkä ikäinen olet? *

- Alle 18 vuotta
- 18–30 vuotta
- 31–40 vuotta
- 41–50 vuotta
- 51–65 vuotta
- Yli 65 vuotta

K17: Kuinka monta vuotta olet opiskellut (alkaen ala-asteen ensimmäiseltä luokalta)? *

Opiskelulla tarkoitamme opintoja oppilaitoksissa.

K18: Kuinka henkisenä pidät itseäsi?

0 = ei yhtään henkisenä, 6 = erittäin henkisenä

Tässä käytetty henkisyyden käsite olisi englanniksi 'spiritual'.

K19: Kuulutko uskonnolliseen yhdyskuntaan? *

- Kyllä
- En

K20: Uskotko Jumalaan? *

- Kyllä
- En
- En osaa sanoa

K21: Mikä seuraavista kuvaa katsomustasi parhaiten? *

- Ateisti
- Agnostikko
- Ei uskontoa
- Välinpitämätön/neutraali
- Henkinen, muttei uskonnollinen
- Uskonnollinen
- Muu, mikä?

K22: Työskenteletkö tai oletko työskennellyt tutkimuslaitoksessa (esim. yliopistolla)? *

- Kyllä
- En

K23: Millä tutkimusalalla olet työskennellyt? *

Vastaus oli 'Kyllä' kysymyksessä '36 [Tutkimustyo1]' (K22: Työskenteletkö tai oletko työskennellyt tutkimuslaitoksessa (esim. yliopistolla)?)

- Humanistiset tieteet
- Yhteiskunta- ja sosiaalitieteet
- Matemaattiset tieteet ja luonnontieteet
- Muu

Halutessasi voit kommentoida vastauksiasi tähän:

Vastaus oli 'Kyllä' kysymyksessä '36 [Tutkimustyo1]' (K22: Työskenteletkö tai oletko työskennellyt tutkimuslaitoksessa (esim. yliopistolla)?)

Arvontaan osallistuminen ja palaute

Vastaajien kesken arvotaan yksi Amazon-lahjakortti (arvo 60 euroa). Toimitamme lahjakortin voittajalle sähköpostilla. Jos haluat osallistua arvontaan, pyydämme sinua lähettämään alla olevan tunnuksen sähköpostitse osoitteeseen: [yhteystiedot poistettu] . Viestin otsikoksi voit merkitä: "Maailmankuvatutkimuksen arvonta".

Arvonnan tunnus: XXXXXXXXXX

Arvostamme kyselystä antamaasi palautetta. Halutessasi voit kirjoittaa palautetta alla olevaan kenttään:

Voit siirtyä osallistujille tarkoitettuun tietoon painamalla "Lähetä".

[Osallistujien viimeinen sivu]

{if(Suostumus1_SQ001 == "" OR Suostumus1_SQ002 == "" OR Suostumus1_SQ003 == "",
"Kiitos kiinnostuksestasi tutkimusta kohtaan. Valitettavasti tutkimukseen voivat osallistua vain ne,
jotka 1) vahvistavat lukeneensa osallistujille tarkoitetun tiedon, 2) suostuvat anonyymin tiedon
arkistointiin, ja 3) antavat suostumuksensa tutkimukseen.", "**Lämmin kiitos vastauksistasi!**)}

Tutkimuksen tarkoitus on lisätä ymmärrystä tieteen arvostamiseen liittyvistä käsityksistä. Olemme kiinnostuneita erityisesti uskonnollisista, uskonnottomista, edellä mainittuja yhdistelevistä näkemyksistä sekä usein ylläluonnollisiksi kutsutuista käsityksistä.

Vastauksesi auttavat lisäämään ymmärrystämme suomalaisten maailmankuvien kirjosta. Lisäksi suomalaisilta saadut vastaukset auttavat monipuolistamaan kansainvälistä tutkimuskeskustelua. Keräämämme tiedon avulla tutkimme sitä, miten tieteen arvostaminen liittyy erilaisiin käsityksiin maailmasta.

Voit halutessasi saada tutkimusraportin tuloksista sähköpostiisi, kun tulokset julkaistaan. Jos haluat raportin, pyydän sinua lähettämään tiedon tästä sähköpostitse osoitteeseen: [yhteystiedot poistettu]

Vastaan mielelläni kaikkiin tutkimusta koskeviin kysymyksiin.

Parhain terveisin,

Roosa Haimila, FM, uskontotieteen tohtorikoulutettava
Helsingin yliopisto
Humanistinen tiedekunta
Kulttuurien osasto
[yhteystiedot poistettu]

Halutessasi voit ottaa yhteyttä myös väitöstutkimukseni ohjaajaan, yliopistonlehtori, FT Teemu Tairaan: [yhteystiedot poistettu]

Tutkimuksen tietosuojaselosteen löydät [täältä](#).

Pyydämme nyt sulkemaan selaimesi. Huom! Mikäli täytit kyselyn yhteiskäytössä olevalla tietokoneella (kirjastot, oppilaitokset, nettikahvilat jne.) tyhjennä selaimen välimuisti ja sivuhistoria.